TOELICHTING OP UITKOMSTEN DECEMBERCIRCULAIRE 2022

Gemeente Westerkwartier

INLEIDING

Op woensdag 21 december 2022 is de decembercirculaire 2022 door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties digitaal beschikbaar gesteld. De circulaire biedt nieuwe inzichten in de ontwikkelingen van het Gemeentefonds.

In dit voorstel worden de uitkomsten van de decembercirculaire 2022 per onderdeel afgezet tegen de uitkomsten van de septembercirculaire 2022. De uitkomsten voor begrotingsjaar 2022 kunnen niet meer in onze begroting 2022 worden verwerkt en leiden tot een voordeel in onze jaarrekening 2022. Een deel van de extra middelen voegen we via resultaatbestemming toe aan de begroting 2023. De mutaties voor 2023 en verder verwerken we in de eerste bestuursrapportage 2023 en perspectiefnota 2024-2027.

In hoofdstuk 1 lichten we de middelen die we ontvangen uit het gemeentefonds toe. We starten met de algemene uitkering en gaan verder met de integratie- en decentralisatie-uitkeringen, de integratie-uitkering Sociaal domein en de frictiekostenvergoeding. Per onderdeel geven we een analyse van het verschil met de septembercirculaire 2022.
In hoofdstuk 2 gaan we in op de inzet van de middelen uit het gemeentefonds en de gevolgen voor ons meerjarenbeeld.

HOOFDSTUK 1 OPBOUW DECEMBERCIRCULAIRE 2022

In totaal zijn de uitkomsten van de decembercirculaire als volgt:

TOITAAL EFFECT CIRCULAIRE *(bedragen x € 1.000, plus is voordeel)*	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Decembercirculaire 2022	130.523	125.135	126.193	125.863	118.627	115.154
Septembercirculaire 2022	128.651	125.740	126.865	126.538	119.312	115.829
Verschil	**1.872**	**-605**	**-672**	**-675**	**-685**	**-675**

Hieronder geven we toelichting op de verschillen, opgesplitst naar algemene uitkering, de integratie- en decentralisatie-uitkeringen, de integratie-uitkering sociaal domein en de frictiekostenvergoeding.

1.1 Algemene Uitkering

Ten opzichte van de septembercirculaire 2022 constateren wij bij de algemene uitkering de ten aanzien van de begroting 2022 en verdere jaren de volgende mutaties:

Algemene Uitkering	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Decembercirculaire 2022	112.865	116.254	117.617	117.542	110.512	107.441
Septembercirculaire 2022	111.419	116.842	118.271	118.200	111.179	108.116
Verschil	**1.446**	**-588**	**-655**	**-658**	**-667**	**-675**

Voor de toelichting op dit verschil maken we een onderscheid tussen basis en taakmutaties. Mutaties in de basis betekenen altijd een voor- of nadeel van ons begrotingsbeeld. Bij taakmutaties ontvangen we extra middelen voor een specifieke beleidsintensivering. Hierbij is ons uitgangspunt dat tegenover deze extra middelen geen lasten komen te staan tenzij. Dit verschil is als volgt opgebouwd:

Algemene Uitkering *(bedragen x € 1.000, plus is voordeel)*	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Hoeveelheidsverschillen	-51					
Verdeelreserve (factor)		92				
Uitkeringsbasis (factor)		-740	-715	-719	-726	-732
Subtotaal basis	**-51**	**-647**	**-715**	**-719**	**-726**	**-732**
Energietoeslag	1.163					
Bijzondere bijstand	82					
Compensatieregeling Voogdij 18+	121					
Continuïteit van zorg	78					
Wet Goed Verhuurderschap		60	61	63	59	58
Overige taakmutaties	54	-1	-1	-1	-1	-1
Subtotaal taakmutaties	**1.497**	**59**	**61**	**62**	**59**	**57**
Totaal	**1.446**	**-588**	**-655**	**-658**	**-667**	**-675**

Taakmutaties > € 25.000 zijn afzonderlijk in de tabel opgenomen. Kleinere bedragen zijn samengevoegd onder de noemer overige taakmutaties.

- *Accresontwikkeling/nominale ontwikkeling:*
  In de zomer van 2022 hebben de fondsbeheerders en de VNG afgesproken een splitsing in het accres aan te brengen tussen een volumedeel en een nominaal deel. Het volumedeel is vastgeklikt voor de jaren 2022 t/m 2025. Het nominale deel heeft betrekking op de loonprijsontwikkeling en wordt jaarlijks vastgesteld op basis van de meicirculaire. De accressen zijn bijgewerkt op basis van de normeringssystematiek. In deze decembercirculaire is geen accres verwerkt.

- *Hoeveelheidsverschillen:* van enkele maatstaven is het aantal gedaald waardoor we minder algemene uitkering ontvangen. Dat is met name het geval bij Bijstandsontvangers.

- *Verdeelreserve:* De uitkeringsfactor wordt verhoogd omdat een gedeelte van de verdeelreserve 2023 uitgekeerd wordt (€ 20 miljoen van de totale € 40 miljoen). Voor Westerkwartier betekent dat een incidenteel bedrag van € 92.441 in 2023.

- *Uitkeringsbasis:*. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) heeft in het rekenmodel van de septembercirculaire gerekend met een te hoge raming van de

WOZ-waarden, waardoor de uitkeringsfactor 8 punten te hoog was vastgesteld. Omdat de WOZ-waarden lager zijn dan gemeld in de septembercirculaire 2022, wordt de ontwikkeling van de uitkeringsbasis met 8 uitkeringspunten verlaagd. Onze systematiek is dat we uitgaan van de cijfers en aantallen van BZK. Voor veel gemeenten betekent deze correctie een structureel nadeel.

- *Taakmutaties:* In deze circulaire is een aantal taakmutaties verwerkt:
  - Energietoeslag: Het kabinet heeft besloten in 2023 nogmaals € 1.300 uit te keren aan mensen die leven van 120% van het sociaal minimum of minder. Hiervoor ontvangen gemeenten in 2022 € 500 miljoen, zodat gemeenten de mogelijkheid hebben om hiervan al € 500 uit te keren.
    Via resultaatbestemming stellen we deze middelen beschikbaar in het jaar 2023. In 2023 wordt namelijk het voorschot energietoeslag 2023 uitgegeven.
  - Bijzondere bijstand: Naar aanleiding van de Kamerbrief Aanvullende maatregelen energierekening van 20 september 2022 ontvangen gemeenten in 2022 € 35 miljoen om zowel via vroegsignalering als via de bijzondere bijstand gerichte hulp aan te bieden.
    We laten deze middelen vrijvallen in het resultaat 2022 (voordeel jaarrekening 2022).
  - Compensatieregeling voogdij 18+: De inventarisatie van de compensatieregeling voor 2022 kon niet tijdig worden afgerond. Daarom valt het gehele budget van € 30 miljoen voor 2022 vrij ten gunste van de algemene uitkering. In de meicirculaire 2023 zal de verrekening van de bedragen voor de compensatieregeling 2022 met de algemene uitkering alsnog plaatsvinden.
    We laten deze middelen vrijvallen in het resultaat 2022 (voordeel jaarrekening 2022).
  - Continuïteit van zorg (covid-19): De VNG en het rijk hebben afgesproken dat meerkosten binnen het sociaal domein (Jeugdwet en Wmo 2015) als gevolg van de coronapandemie in 2022 door het rijk worden gecompenseerd. Op basis van onderzoek is de totale hoogte van de compensatie vastgesteld op € 54,8 miljoen. Een deel van dit bedrag gaat via taakmutatie (€ 8,2 miljoen voor cluster Jeugd en € 10,9 miljoen voor Maatschappelijke ondersteuning) en een deel via een decentralisatieuitkering en een integratieuitkering.
    In de jaarrekening 2022 betekent dit een incidenteel voordeel bij het Gemeentefonds (taakveld 0.7). De bijbehorende kosten worden in de realisatie geboekt op WMO en Jeugd (taakvelden 6.3 -6.5).
  - Wet Goed Verhuurschap: Gemeenten krijgen meer mogelijkheden om malafide verhuurderschap en discriminatie op de huurmarkt gerichter aan te pakken. Deze afspraken worden uitgevoerd in de vorm van een wetsvoorstel Goed verhuurderschap, dat naar verwachting in 2023 in werking zal treden. Voor de structurele kosten wordt een bedrag van € 12,4 miljoen vanaf 2023 toegevoegd.
    We laten deze middelen vrijvallen in het resultaat 2022 (voordeel jaarrekening 2022).
  - Overig: Gemeenten ontvangen bedragen voor Breed offensief arbeidsbeperking, Uitvoeringskosten BBZ en Jeugdzorg (restant

hervormingsagenda) en Toegankelijkheid verkiezingen. De afzonderlijke bijdragen zijn kleiner dan € 25.000, in totaal ontvangen we over 2022 € 54.000.
We laten deze middelen vrijvallen in het resultaat 2022 (voordeel jaarrekening 2022).

1.2 Integratie- en decentralisatie uitkeringen

Op totaalniveau verhouden de integratie- en decentralisatie uitkeringen zich in de decembercirculaire 2022 ten opzichte van de septembercirculaire 2022 als volgt:

IU/DU *(bedragen x € 1.000, plus is voordeel)*	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Totaal decembercirculaire 2022	3.291	993	993	977	977	941
Totaal septembercirculaire 2022	2.869	1.010	1.010	994	994	941
Verschil	**422**	**-17**	**-17**	**-17**	**-17**	**0**

Ten opzichte van de septembercirculaire is sprake van € 422.000 aan extra middelen in 2022 en € 17.000 minder middelen in 2023 tot in 2026. Ons uitgangspunt bij integratie- en decentralisatieuitkeringen is om die budgettair neutraal te verwerken door tegenover de extra baten even grote lasten te begroten. Dat is niet mogelijk bij het jaar 2022, daarbij hebben we de keuze tussen toevoegen aan resultaat 2022 en via resultaatbestemming beschikbaar stellen in 2023.
Het gaat om de volgende mutaties:

IU/DU *(bedragen x € 1.000, plus is voordeel)*	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Gezond in de stad	30					
Erfgoeddeal	156					
Inkomstenderving gemeenten 2021 (covid-19)	47					
Leerlingenvervoer Oekraïne	48					
Meerkosten Oekraïne sociaal domein	98					
Versterken sociale basis	43					
Kwaliteitsborging bouw		-17	-17	-17	-17	
	422	**-17**	**-17**	**-17**	**-17**	

1. *Gezond in de stad (GIDS):* In het kader van het actieprogramma "Kansrijke start" (eerste 1000 dagen van kinderen) zijn meer middelen aan de decentralisatie-uitkering toegevoegd. Op 13 december 2022 heeft het college besloten hoe deze middelen in te zetten in 2023.
   Via resultaatbestemming stellen we deze middelen beschikbaar in het jaar 2023.
2. *Erfgoeddeal:* In februari 2019 hebben 13 partijen - zowel overheid als maatschappelijke organisaties - de handen ineengeslagen om samen te werken aan

een waardevolle leefomgeving. In deze circulaire wordt een zesde ronde van drie projecten toegevoegd: Zaanstad, Overbetuwe en Westerkwartier € 156.000.
Via resultaatbestemming stellen we deze middelen beschikbaar in het jaar 2023..

3. *Inkomstenderving gemeenten 2021 (covid-19*): Met decentrale overheden is afgesproken dat gemeenten reële compensatie ontvangen voor de derving van inkomsten door covid-19 in 2021. De middelen worden beschikbaar gesteld via een decentralisatie-uitkering. In totaal ontvangen gemeenten in 2022 een uitkering van circa € 152 miljoen. Westerkwartier ontvangt hiervan € 47.000.
   We laten deze middelen vrijvallen in het resultaat 2022 (voordeel jaarrekening 2022).
4. *Leerlingenvervoer Oekraïne:* Een tegemoetkoming in kosten die gemeenten hebben gemaakt voor dit vervoer. In de septembercirculaire voor de kosten tot aan de zomervakantie, in deze circulaire voor de kosten daarna tot de kerstvakantie. In deze maanden hebben wij meerkosten gemaakt, die worden hoger dan het op basis van de septembercirculaire begrote bedrag.
   We laten deze middelen vrijvallen in het resultaat 2022 (voordeel jaarrekening 2022).
5. *Meerkosten Oekraïne: sociaal domein:* Het rijk stelt extra middelen beschikbaar ter compensatie van de extra kosten die gemeenten maken voor de zorg en ondersteuning van Oekraïense ontheemden vanuit de Wmo 2015, Jeugdwet, Jeugdgezondheidszorg en het rijksvaccinatieprogramma.
   We laten deze middelen vrijvallen in het resultaat 2022 (voordeel jaarrekening 2022).
6. *Versterken sociale basis:* Vanuit het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen werkt het ministerie van VWS samen met partijen in het veld aan een samenleving waar (toekomstige) ouderen waardig oud kunnen worden, zelf de regie hebben en met hun netwerk hun leven kunnen leiden. De norm van deze beweging is 'zelf als het kan; thuis als het kan; digitaal als het kan'. Een belangrijk onderdeel hiervan is dat ouderen een beroep kunnen doen op een sterke sociale basis. Gemeenten kunnen het 'omzien naar elkaar in de wijk' faciliteren door een breed, laagdrempelig en vindbaar aanbod van activiteiten en ondersteuning in de eigen buurt of wijk.
   We laten deze middelen vrijvallen in het resultaat 2022 (voordeel jaarrekening 2022).
7. *Wet kwaliteitsborging bouw (WKB):* De WKB treedt naar verwachting vanaf 1 januari 2023 gefaseerd in werking. Voor de uitvoering van de wet heeft het rijk bij de septembercirculaire voor 2023 tot en met 2026 bedragen beschikbaar gesteld. Op verzoek van de VNG en gemeenten is de verdeling aangepast. Wij ontvangen hierdoor € 17.000 minder.
   We verwerken deze correctie in begroting 2023

1.3 Integratie-uitkering sociaal domein

De integratie-uitkering sociaal domein is een uitkering bestemd voor diverse deeltaken binnen het sociaal domein. De uitkering wijzigt niet, de bedragen zijn als volgt:

Sociaal domein *(bedragen x € 1.000, plus is voordeel)*	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Totaal decembercirculaire 2022	11.575	7.888	7.584	7.344	7.139	6.772
Totaal septembercirculaire 2022	11.575	7.888	7.584	7.344	7.139	6.772
Verschil	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

1.4 Frictiekostenvergoeding

Tot en met 2022 wordt een frictiekostenvergoeding van het Rijk ontvangen ter dekking van kosten inzake de herindeling. In de decembercirculaire is de bijdrage 2022 verhoogd met € 4.301 ten opzichte van de septembercirculaire.

Frictiekostenvergoeding *(bedragen x € 1.000, plus is voordeel)*	**2022**
Totaal decembercirculaire 2022	2.793
Totaal septembercirculaire 2022	2.788
Verschil	**4**

HOOFDSTUK 2 INZET MIDDELEN DECEMBERCIRCULAIRECIRCULAIRE 2022

In dit hoofdstuk gaan we in op de inzet van de middelen uit de decembercirculaire. Tegenover extra baten kunnen ook extra lasten staan. In de circulaire zijn meer middelen voor diverse doeleinden opgenomen. We stellen voor een deel van deze middelen te labelen, dat betekent dat we ze neutraal in de begroting verwerken door hier een lastenpost tegenover te stellen. Het bedrag dat niet specifiek is gelabeld heeft een effect op de saldi in het meerjarenbeeld.
Uitgangspunt hierbij is, dat de extra baten ten gunste van het meerjarenbeeld worden gebracht, tenzij… Extra middelen zijn in de basis vrij besteedbaar. Tenzij er voorstellen voor de inzet aan ten grondslag liggen of, dat de inzet van de middelen onontkoombaar is brengen we deze ten gunste van het meerjarenbeeld.

Als we bovenstaand toepassen op de gemeentefondsuitkering dan komen we tot het volgende overzicht

Ruimte meerjarenbeeld *(bedragen x € 1.000, plus is voordeel)*	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Effect decembercirculaire	1.872	-605	-672	-675	-685	-675
Bestemmen taakmutatie energietoeslag	-1.163					
Bestemmen DU GIDS	-30					
Bestemmen DU Erfgoeddeal	-156					
Inzet Kwaliteitsborging		17	17	17	17	
Inzet frictiekosten	-4					
Totaal	**519**	**-588**	**-655**	**-658**	**-667**	**-675**